

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLÓGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП*

*“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”*

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 27.03.19)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. “Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики”, 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Костюк Т. О. <i>Інституційні механізми впровадження інтернаціоналізації вищої освіти в українських ЗВО різних форм власності</i>	167
Sobol T. V. <i>Interaction of systems: civil society — state — non-state university in terms of freedom and responsibility</i>	170
Циганюк Ю. В. <i>Нормативно-правове регулювання принципів функціонування недержавного сектору освіти</i>	173
Celi S. F., Remache A. P. <i>Tutorías académicas para la mejora del desempeño en instituciones de educación superior</i>	175
Lopez M. <i>Education in private universities that teach masters related to public activities in ecuador for the benefit of civil society</i>	178
Mayorga T. C., Yarad P. V. <i>Experiencia de estudiantes ecuatorianos en programas de posgrados en educación superior ucraniana</i>	181
Shestopalova I. O. <i>Peculiar features of teaching a professional foreign language in a private institution of higher education</i>	185
Абдулов Р. М. <i>Неформальное бизнес-образование как фактор повышения мобильности негосударственных вузов</i>	187
Бондаренко Н. О. <i>Політико-правові та організаційно-управлінські засади функціонування недержавної освіти в Україні</i>	189
Матюхін В. О., Кобзева О. В., Шульжик Ю. О. <i>Гнучкі компетенції SOFT SKILLS — інструмент модернізації сектору недержавної освіти</i>	193
Каракасіді О. Ф., Золотарьова О. А. <i>Проблемні питання правового статусу недержавного вищого закладу освіти</i>	197
Коломієць І. С. <i>Окремі питання модернізації вищої освіти України у контексті Болонського процесу</i>	200
Беспала А. П. <i>Основні засади і принципи діяльності університетів третього віку</i>	202
Панасюк О. П., Волошина С. М. <i>Недержавна вища освіта в Україні та Польщі: порівняльний аналіз</i>	204
Горбач Л. М., Борбелюк І. В. <i>Правовий статус недержавних ЗВО в контексті реформування вищої освіти в Україні</i>	208
Мороз І. В. <i>Вивчення актуальних інститутів права в недержавних закладах вищої освіти як гарантія розбудови держави та формування громадянського суспільства</i>	211

ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКИХ ЗВО РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

Інтернаціоналізація вищої освіти (ІВО) визнана сьогодні ключовою стратегією розвитку будь-якого закладу вищої освіти незалежно від форми власності і підпорядкування. Проте, незважаючи на більш, ніж тридцятирічну практику імплементацію ІВО в Європі та розвинених країнах світу, українські ЗВО спрощено асоціюють цей процес з навчанням іноземних студентів. Натомість, ІВО включає в себе набагато більше підвидів (інтернаціоналізація освітніх програм, інтернаціоналізація “вдома”, академічна мобільність, програми подвійних дипломів, кампуси, літні школи, мовні курси тощо), має більш стратегічну мету, відкриває багато можливостей для ЗВО і вищих навчальних закладів і може принести низку переваг для макро- (держава), мезо- (ЗВО) та мікро (здобувачі освіти, академічна спільнота та штат ЗВО) рівнях.

Проте університети в Україні стикаються з низкою проблем, коли йдеться про управління інтернаціоналізацією. З метою запропонувати механізми ефективного впровадження ІВО ми узагальнили основні спільні для ЗВО з різною формою власності проблеми, але для недержавних університетів додаються пункти, винесені окремим списком.

Інституції можуть більш ефективно керувати інтернаціоналізацією в чотирьох основних сферах:

- 1) розуміння середовища, що впливає на інтернаціоналізацію;
- 2) розробка стратегічного підходу;
- 3) оптимізація виконання;
- 4) моніторинг та оцінка.

У кожній з цих сфер існує низка різних заходів, до яких установи можуть вдатись, щоб підвищити свій потенціал з інтернаціоналізації, як зазначено нижче.

І. Розуміння середовища, що впливає на інтернаціоналізацію

По-перше, слід розуміти цілі уряду (та відповідних суб'єктів) для інтернаціоналізації, як у країні, де акредитовано ЗВО, так і в інших країнах, що представляють інтерес для установи. Цілі на національному (або регіональному) рівні можуть включати:

- 1) міжнародний престиж національної системи освіти;
- 2) ширший доступ до більшої кількості різноманітних навчальних програм і кваліфікацій для вітчизняних і іноземних студентів;
- 3) економічні вигоди;
- 4) залучення обдарованої молоді до країни;
- 5) політична присутність.

По-друге, варто визначити, які елементи державної політики та регуляторного середовища — як у власній країні, так і в країнах, що становлять інтерес для установи — будуть впливати на інтернаціоналізацію (і якими способами), включаючи:

1. Вищу освіту в цілому, включаючи державне фінансування, інституційну автономію та управління, процеси акредитації та рамки кваліфікацій;

2. Поза межами вищої освіти, але дотичні до ІВО, як, наприклад, візові правила, захист інтелектуальної власності, планування правил, положення про працевлаштування, правові норми тощо.

По-третє, потрібно проаналізувати в повному обсязі культурний контекст як в країні походження, так і в інших країнах, що представляють інтерес для установи, щоб визначити ймовірні виклики, які можуть виникнути, зокрема щодо:

- очікувань студентів;
- підготовки студентів з різних соціальних верств;
- мов;
- підходів та інтерпретації етичних питань.

Не зайвим також видається провести аналіз інших факторів, що впливають на середовище для інтернаціоналізації, включаючи:

- тенденції геополітичного та економічного розвитку;
- конкуренцію з боку інших установ, інших країн, а також інших форм навчання;
- можливості для співпраці через мережі установ та з багатонаціональними підприємствами;
- розвиток технологій;
- місцеве середовище та сприйняття (наприклад, рівень злочинності, транспортні зв'язки, стереотипи стосовно країни походження студентів).

II. Розробка стратегічного підходу.

Обов'язково слід розробити стратегічний всеохоплюючий підхід до планування інтернаціоналізації, взявши до уваги цілі ЗВО щодо інтернаціоналізації та сформулювати потенційні очікування від впровадження інтернаціоналізації (посилення головної/их місії/й установи; вибравши найбільш відповідні способи та форми інтернаціоналізації для установи, беручи до уваги місію та завдання установи, середовище, що впливає на інтернаціоналізацію; залучивши ключові зацікавлені сторони до активного розвитку інтернаціоналізації, щоб виробити найкращий метод та посилити залученість різних стейкхолдерів та підтримку обраного підходу; створити партнерські відносини та приєднатись до міжнародних мереж, які будуть найбільш релевантними та ефективними для досягнення цілей установи для інтернаціоналізації; забезпечити повний набір потужностей, необхідних для підтримки стратегії інтернаціоналізації, та вжити заходи для заповнення виявлених прогалин або коригування стратегії з огляду на обмежені можливості; включити процеси моніторингу та оцінки процесу ІВО в стратегічний план; розробити стійку бізнес-модель для підтримки інтернаціоналізації, з урахуванням:

- очікуваних вигод та витрат у середньостроковій перспективі;
- механізмів фінансування;
- термінів розгортання та поетапного впровадження;
- оцінки ризиків;
- здатності швидко реагувати на нові виклики часу.

III. Оптимізація впровадження ІВО.

Слід вивчити досвід інших інституцій зі схожим профілем підготовки та формою власності у своїй країні та в світі у впровадженні різних підходів до інтернаціоналізації. Крім того, варто вписати план розвитку структурних підрозділів в загальний план розвитку ЗВО та ІВО та слідкувати за узгодженістю стратегій розвитку. Для цього всі структурні підрозділи повинні мати обґрунтування цілей та методів ІВО. Не менш важливим є завдання модернізувати/ створити міжнародний офіс для надання інформаційної підтримки та супроводу студентам та викладачам, а також сприяти інтеграції іноземних студентів у всі академічні та соціальні заходи установи.

Впровадження інтернаціоналізаційної компоненти в процес викладання та навчання у ЗВО та підтримку адаптації до нових викликів, що виникають в результаті інтернаціоналізації.

IV. Моніторинг та оцінка полягає в тому, щоб:

1. Створити систему контролю та оцінки стратегічного плану всеохоплюючої інтернаціоналізації, щоб оцінити, чи обраний підхід допоможе досягти поставленої мети і чи забезпечить очікувані переваги;
2. Розробити статистичні показники та методи дослідження ефективності моніторингу інтернаціоналізації;
3. Екстраполювати цілі інтернаціоналізації на найважливіші процеси, як от забезпечення якості освітніх послуг та навчання, патронатну допомогу та задоволення потреб іноземного студентського контингенту.

Надані рекомендації в однаковій мірі можуть бути застосовані як в державних, так і приватних ЗВО. Розширення повноважень університетів у прийнятті рішення і впровадженні кроків на виконання державних пріоритетів у вищій освіті, гарантоване Законом України про вищу освіту (2016 р.), дозволяє варіювати методи і заходи для досягнення загальної мети ІВО і синергії з державною політикою в цій сфері. Недержавні (приватні) ЗВО з одного боку мають більше шансів для ефективної реалізації ІВО, оскільки є відносно незалежними у питаннях розподілу коштів на ті чи інші потреби за пріоритетним принципом, тоді як державні університети підзвітні державним органам, що їх фінансують, і мають чіткі вимоги до керування фондами і фінансами, отриманими від сплати за навчання іноземними здобувачами вищої освіти. Проте всі ЗВО України діють в межах чинного законодавства і узгоджують політику закладу з загальною політикою держави в галузі. Перепоною на шляху активного і ефективного впровадження ІВО в недержавних ЗВО може бути регламентування співпраці в рамках різних грантових програм ЄС (Еразмус+, Горизонт 2020, напрям Жана Моне і т. п.) з чітко прописаним запрошенням до співпраці виключно неприбуткових установ (non-profit institutions). Однак, ми переконані, що, з огляду на відсоткове співвідношення кількості приватних і державних ЗВО не на користь останніх, очільники і юристи українських недержавних університетів повинні розробити проект поправок до чинного законодавства з метою отримати рівні права з державними ЗВО, підносити ІВО до європейського і світового рівня, сприяючи підвищенню рейтингу та позитивного іміджу України на ринку освітніх послуг.